Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 6 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 12-го СІЧНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 12, 1956. No. 6. VOL. LXIII.

АМЕРИКАНСЬКА АРМІЯ КОНСТРУЮЄ РАКЕТУ З ЗАСЯГОМ 1,500 МИЛЬ

Вашингтон. — Ген. Максвелл Д. Тейлор, шеф штабу американської армії, заявив на пресовій конференції, яка відбулася у вівторок 10 січня ц. р., що американська армія працює наполегливо над збудуванням баллістичної ракети з засягом 1,500 миль. Це завдання армія трактує як національну конечність. Сконструована останнім часом ракета „Редстон", засяг якої виносить 200 миль, є тільки початковим звеном в розвитку нової 1,500-милевої керованої ракети. Над випродукуванням цієї проміжної баллістичної ракети працює 150 німецьких науковців, які під час другої світової війни випродукували були відому німецьку ракету V-2, що нею німці обстрілювали Велику Британію, пошкоджуючи зокрема сильно Лондон. Ця група науковців приміщена і веде свої досліди і працю в арсеналі Редстон у Гантсвілл, Аля. Випродукувана ними досі ракета Редстон дає вигляди на можливість сконструювання не тільки вище згаданої 1,500-милевої ракети, але і на збудування т. зв. максимальної зброї — міжконтинентальної ракети з засягом 5,000 миль. Різні роди запляннованих кермованих ракет дадуть американській армії незвичайно ефектну нищівну зброю, якою можна буде засягати далеко поза і понад лінії фронту і загрожувати повітряні простори ворога та вдаряти глибоко у скупчення ворожих збройних сил, знищуючи їх джерела продукції і постачання. В дальшому ген. Тейлор висловив упевнення, що об'єднаними зусиллями пощастить у 1956 році збільшити боєздатність американських збройних сил до тієї міри, що вони зможуть негайно інтервеніювати в усіх загрожених агресією країнах світу. На найближчий час ген. Тейлор накреслив такі напрямні: 1) добитися повного здійснення устійненої програми резервового 6-місячного вишколу, 2) поліпшити з допомогою законодавства добробут родин вояків і домогтися більш сталого призначення військових з'єднань і 3) збільшити потенційну силу американського війська так, щоб могти стримати війну в усіх її формах. Наприкінці ген. Тейлор підкреслив, що під сучасну пору американська армія є найбільшою вишкільною мілітарною організацією світу із понад 200 чужоземними дивізіями, інструктованими і веденими безпосередньо чи посередньо американськими офіцерами і вояками.

Надії й сумніви в справі кандидатури Айзенгавера

Вашингтон. — Дослідна організація „Бенсон енд Бенсон" в Принстоні, Н. Дж., вислала до 444 лікарів, фахівців від серцевих недуг, квестіонар, в якому були два запити: 1. Чи вважають вони, що на основі дотеперішніх даних стан здоров'я Айзенгавера, Президент є здібний другий раз кандидувати? 2. Чи вважають вони, що особа, яка перебула серцеву атаку, може бути президентом ЗДА? На цей квестіонар відповіли тільки 275 лікарів, з того на перший запит відповіли 60.3 відсотка „так", а 39.7 відсотка „ні"; на другий запит 64.4 відсотка відповіли „так", а 35.6 відсотка „ні" На основі цих відповідей ті республіканці, які є за тим, щоб Айзенгавер знову кандидував, тішаться і твердять, що Президент буде знову республіканським кандидатом і виграє вибори. Але деякі республіканці, навіть прихильники Айзенгавера, вважають, що Президент повинен вже тепер заявити, що не буде кандидувати. Республіканський конґресмен зі стейту Ню Йорк В. Стерлінґ Кол заявив, що, на його думку, Айзенгавер не буде, і навіть, не повинен кандидувати. Конґресмен Кол сказав, що дехто старається впливати на Айзенгавера тим арґументом, що, мовляв, Президент не сміє втекти від обов'язку служити своєму народові, і тому повинен ще раз кандидувати на президента. Кол розуміє таким способом: Айзенгавер вже 41 рік служить своєму народові, і тому не буде жадної провини з його боку, коли він заявить, що внаслідок недавньої недуги не може поновно кандидувати. „Чи держава не вдоволяється 41 роком служби від однієї людини, чи буде домагатися й решти її життя", — запитує конґресмен Кол. Також й інші прихильники Айзенгавера переконані, що остання пресова конференція Президента в Кі Вести, на Флариді, свідчить про те, що Айзенгавер не буде поновно кандидувати. Сам Президент заявив, що виявить своє рішення в справі кандидатури перед 1 березня, або навіть і після тієї дати. Республіканський сенатор Леверет Солтонстолл заявив, що якщо Айзенгавер погодиться кандидувати, то це значить що він зможе виконувати свої обов'язки. Респ. сенатор Едвард Дж. Тай сказав, що Айзенгавер „навіть із половиною серця буде кращим президентом, ніж інші кандидати з цілим серцем"'

ЧЕРВОНИЙ КИТАЙ ОБВИНУВАЧУЄ ЗДА В НАЛЕТІ ЛІТАКІВ НА МАНДЖУРІЮ

Гонг Конг. — Уряд комуністичного Китаю виступив проти З'єдинених Держав Америки з обвинуваченням, що два американські літаки порушили китайську суверенність, вдираючися над Манджурію. Цей випадок названо в комуністично-китайському виступі „серйозним актом мілітарної провокації". Водночас із цим червоно-китайський уряд заявив свій гострий протест з домаганням, щоб З'єдинені Держави Америки вжили всіх заходів для забезпечення перед повторенням таких випадків у майбутньому. Наліт американських літаків над Манджурію мав відбутися в понеділок 9 січня ц. р. о год. 10.03 перед полуднем дванадцять миль на захід від Лінкіянгу на північному березі ріки Ялу. Ці літаки перелетіли над областями Тунгва, Тсінґіуан і Шеніянг (Мукден) і втекли щойно тоді, коли їх почали переслідувати літаки червоного Китаю. Передаючи вістку про протест червонокомуністичного уряду, пейпінґське радіо заатакувало З'єдинені Держави за „саботування" переговорів у Женеві (між американським і червоно-китайськими амбасадорами) і за безупинні відвідини високопоставлених американських осіб й офіцерів на Формозі. В радіопередачі підкреслено, що ЗДА не занедбують нічого, щоб тільки збільшити напруження на Далекому Сході.

АНГЛІЯ СКРІПЛЮЄ СВОЇ ВІЙСЬКА НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ

Лондон. — 1,600 парашутистів відлетіли з. Англії на Кипр у зв'язку з напруженою ситуацією на Близькому Сході. Окремий офіційний комунікат англійського уряду підкреслив „тривожну ситуацію" на Близькому й Середньому Сході, у зв'язку з якою англійський уряд „вважає, що треба прийняти заходи обережности та скріпити скількість війська, що стоїть в розпорядженні головного команданта для охорони англійських інтересів в тому обширі, якщо б зайшла для цього потреба". — „Тому — закінчується той комунікат — додаткові війська, включно з тубільчими частинами, відлітають на Кипр." — Острів Кипр у східній частині Середземного моря є, після передачі Суезу під єгипетську суверенність, головною базою англійських збройних сил на Близькому Сході і власне з уваги на те стратегічне значення Кипру — Англія так рішуче противиться змаганню тамошніх греків передати острів під суверенне володіння Греції. Ціллю додаткового висилання військ на Кипр, звідки впродовж коротких годин можна б перекинути їх повітряним шляхом до будь-якої країни Близького й Середнього Сходу, є — як коментує сама англійська преса — скріпити позицію про-західнього 20-літнього короля Йорданії Гуссейна, де, внаслідку єгипетських і комуністичних інтриґ впродовж одного місяця постав уже третій уряд. Англія, висилаючи на Близький Схід парашутистів та підкреслюючи „тривожну" ситуацію в тому районі хоче — пояснює преса — задокументувати, що вона прикладає дуже поважне значення до останніх кількакратних вуличних антианглійських і антиамериканських демонстрацій арабської юрби в Йорданії. Щоб з'ясувати докладно англійське становище у відношенні до Баґдадського пакту (Англія, Туреччина, Іран, Ірак і Пакістан), проти якого ведуть кампанію Єгипет, Савді Арабія, Сирія і „невтралісти" разом із комуністами, та у відношенні до останнього совєтського політичного наступу на Близькому й Середньому Сході, керівник середньо-східнього відділу в англійському міністерстві закорд. справ — Евелін Шекберф відлетів уже з Лондону до Вашингтону. — Він переведе вступні інформаційні розмови в державному департаменті, приготовляючи відвідини у Вашингтоні прем'єра Ідена й міністра закордонних справ Селвіна Ллойда. Під час отих відвідин ситуація на Близькому й Середньому Сході — арабсько-жидівський конфлікт і совєтська пенетрація — буде головним предметом англо-американських нарад.

Республіканські сенатори стараються тісно співпрацювати з Білим Домом

Вашингтон. — Провід республіканських сенаторів дбає про те, щоб об'єднати всі відлами та тісно співпрацювати з Білим Домом. Сенатська Республіканська Політична Комісія одноголосно голосувала за тим, щоб всі республіканські сенатори кожного тижня брали участь у спільних зборах, які відбуватимуться після тижневих конференцій республіканських провідників із президентом Айзенгавером. Таким чином всі республіканські сенатори будуть поінформовані про поточні політичні справи. Ця єдність республіканців потрібна на те, щоб в Сенаті можна б, до підтримувати з більшим успіхом окремі пункти урядової програми, головним чином фармерську програму. До Республіканської Політичної Комісії в Сенаті належать 25 сенатори на всіх 47. Між республіканцями в Сенаті існують окремі відлами, які не завжди підтримують урядову програму. Тісне об'єднання республіканських сенаторів мало б причинитися до того, щоб республіканці в Сенаті йшли одною лавою при вирішуванні всіх справ.

Домагаються двох більйонів на розбудову летунства

Вашингтон. — Секретар фльоти Чарлз С. Томас заявив на пресовій конференції, що цього року команда фльоти буде домагатися на розбудову свого летунства в оборонному бюджеті двох більйонів долярів (в поточному фінансовому році фльота дістала на летунство 750,000,000 долярів). Впродовж найближчих 2-х років команда фльоти сподівається почати будову атомового літаконосця. — Вже в бюджеті фінансового року, який починається 1-го липня 1956 року, буде сума призначена на будову малого атомового кружляка.

Доллес відвідає Індію

Вашингтон. — Державний секретар Доллес відвідає з початком березня ц. р. Індію, щоб перевести вичерпні розмови з індійським прем'єром Неру. Ці розмови — запевняє американська преса можуть бути ще важливіші, як конференція держав Південно-Азійського Пакту (СЕАТУ), що відбувається в столиці Пакістану Карачі в днях 6-8 березня ц.р., куди збирається їхати державний секретар Дж. Ф. Доллес. Крім Ню Делі він відвідає також столиці інших середньо- і далеко-східніх країн, але ще не устійнено докладно, які саме й у якому порядку. Американсько-індійські взаємини погіршились в останньому часі, бо Америка має претенсію до Індії за її аж надто маніфестаційне гостювання Хрущова й Булґаніна, які на терені Індії очорнювали ввесь Захід, особливо ж Англію й Америку, — знову ж Індія вражена спільним американсько-португальським комунікатом, в якому область Ґої на території індійського півострова названо португальською „провінцією". Тим часом ЗДА дасть у цьому році дальших 50 мільйонів долярів допомоги Індії. Разом з цією квотою допомога для Індії збоку ЗДА осягне величезну суму 324,474,000 долярів, не враховуючи харчів вартости 190 мільйонів долярів, висланих в 1951 і 1952 роках.

Адмірал Радфорд запевняє Південну Корею щодо допомоги

Сеуль. — Шеф об'єднаних американських штабів адмірал Артур Радфорд, перебуваючи у Південній Кореї на інспекції тамошніх альянтських збройних сил та переводючи наради з керівними військовими й політичними чинниками, запевнив південнокорейського президента Синґмана Рі, що на випадок нової комуністичної аґресії на Південну Корею — Америка не тільки поспішить з допомогою Кореї, але вжиє на корейському фронті атомову зброю. Генерал Л. Л. Лемніцер, головнокомандант альянтських збройних сил на Далекому Сході, і ген. І. Д. Вайт, командант 8-ої американської армії в Кореї, товаришили адміралові Радфордові в його інспекційній подорожі і взяли участь у нарадах з ним. Від'їжджаючи з Кореї, адмірал Радфорд запевнив журналістів, що нема ніякої причини до остраху перед можливою комуністичною атакою, бо в Південній Кореї „маємо — за словами адмірала — велику силу".

Йорданія запротестувала проти аґітації Єгипту

Амман, Йорданія. — Новий уряд Йорданії під проводом прем'єра Саміра ель Ріфаї, офіційно оскаржила Єгипет і Савді Арабію, що ті країни своєю підбурливою аґітацією спричинили вибух бурхливих вуличних заворушень в столиці Йорданії Аммані і в йорданській частині Єрусалиму. Єгипетський амбасадор генерал Мохамед Ібрагім Сейфеддін відлетів з Йорданії до Каїро, щоб особисто поінформувати прем'єра Гамаля Абделя Нассера про ситуацію в Йорданії. Радіостації в Каїро і в Савді Арабії ведуть безперервну кампанію проти Баґдадського пакту, що його підтримує Англія і частинно й Америка, представляючи той пакт не як протикомуністичний, а ніби про-ізраїльський. Йорданія, мовляв, коли б приступила до Баґдадського пакту, причиниться до визнання Ізраїлю арабськими державами, до чого не вільно допустити, та похоронить справу арабських втікачів із Ізраїлю. Підбурена такою аґітацією арабська юрба в Йорданії, складена головно власне з палестинських втікачів, кількакратно демонструвала проти Англії й Америки, спричинивши поважні матеріяльні шкоди та зневаживши американський державний прапор. Сутня причина тих інтриґ — запевняє західня преса — це не вороже Заходові чи прихильне Москві становище Єгипту й Савді Арабії, а суперництво між арабськими династіями в Савді Арабії та Йорданії й Іраку. Теперішні королі Йорданії й Іраку, Гуссейн і Фейсал II, це стриєчні брати й коли Ірак приступив до Баґдадського пакту, то приступлення туди Йорданії стало тільки справою часу. Король Савд із Савді Арабії, дістаючи річно 250 мільйонів долярів за продаж нафти („Арабієн-Амерікен Ойл Компані"), оплачує аґітаторів, які роблять клопіт його арабським сусідам. Річ англо-американської дипломатії покласти край тим інтриґам, які є водою на млин тільки комуністам.

ВІДКРИТО ДВІ УКРАЇНСЬКІ МИСТЕЦЬКІ ВИСТАВКИ

В НЮ ЙОРКУ ВИСТАВЛЕНО ТВОРИ Л. МОРОЗОВОЇ І С. ЛИТВИНЕНКА; У ФИЛАДЕЛФІЇ ВИСТАВЛЕНО ТВОРИ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ МИСТЦІВ З АМЕРИКИ І КАНАДИ

Ню Йорк. — В Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку відкрито в неділю 8 січня ц р. заходами Об'єднання Мистців Українців в Америці виставку малярських творів Людмили Морозової і скульптур Сергія Литвиненка. На виставці показано 122 твори малярства і 26 скульптур. Людмила Морозова, родом з Києва, студіювала в Київській Академії Мистецтв у проф. Федора Г. Кричевського і прибула до ЗДА в 1951 р. Вона є членом різних американських мистецьких організацій та вчить сьогодні в клясах портрету і красвиду в мистецькій школі Квінсборо Арт Сосайсті. Ця виставка відзначує 20 років її першого мистецького виступу на 5-ій Всеукраїнській мистецькій виставці в Києві в 1935 р.

Сергій Литвиненко, найвизначніший представник різьби на західньо-українських землях, добре відомий нашому громадянству своїми портретними працями і пам'ятниками. Він прибув до ЗДА в 1949 р. і є головою Об'єднання Мистців Українців в Америці та організатором багатьох його виставок. Якраз з цією виставкою появилася монографія його творчости пера проф. В. Січинського, д-ра М. Гоція і М. Островерхи. Ця монографія це взагалі перша монографія, написана українськими авторами, про мистецьку творчість індивідуального скульптора, що колинебудь у нас появилася.

На відкритті виставки було стільки публіки, що важко було протиснутися. Виставка відкрита до 22 січня, тільки в суботи 8-10 веч., і в неділі від 10 рано до 10 увечорі.

Филаделфія. — Минулої неділі, 8-го січня, відкрито тут в залі Комюніти Арт Ґалері при 735 Фермонт евеню мистецьку виставку творів сучасних українських мистців, що живуть в Америці та в інших західніх країнах. На виставці показано всіх 107 творів, і на ній заступлені такі мистці як: М. Анастазієвський П. Андрусів, М. Антохій, Ол. Архипенко, С. Бабулевич, Вол. Баляс, С. Борачок, Б. Божемський, П. Холодний, Р. Крамер, Т. Цимбал, Ольга Дядинюк, М. Дмитренко, Ол. Грищенко, М. Гарасовська-Дачишин, С. Гординський, М. Гоцій, М. Кміт, Татяна Княгиницька-Душенко, Катерина Кричевська, Г. Крук, М. Кричевський, І. Кучмак, А. Кирилюк, В. Ласовський, С. Литвиненко, З. Макаренко, Галина Мазепа, П. Мегик, М. Мороз, М. Мирош, М. Неділко, М. Ольшанська-Стефанович, А. Осадца, Р. Пачовський, А. Павлось, Ол. Повстенко, М. Радиш, А. Романчук, Ст. Рожок, Д. Шолдра, Вол. Січинський, В. Сім'янців, Наталія Стефанів, О. Танасевич і Наталія Тищенко. Виставку відкрив англійською мовою мґр. Роман Олесницький, подаючи короткий нарис історії українського мистецтва та зокрема зупиняючись на долі і творчості тих українських мистців, що „вибрали волю". На виставці, що є першою збірною виставкою творів українських мистців у Филаделфії, було приявних біля 100 осіб. Виставка триватиме до 5-го лютого ц. р. З нагоди відкриття виставки відбулася теж товариська зустріч мистців і гостей.

● **Альфред Франкфуртер**, американський мистецький знавець-консерватор, редактор журналу „Арт Нюз" у Ню Йорку, докладно оглянувши колекцію безцінних образів, що їх большевики вивезли були з Дрездену, а недавно повернули до Східньої Німеччини, оголосив своє звідомлення, в якому стверджує, що всі ці образи дуже понищені. У цій колекції є твори Тіціяна, Корреджіо, Дюрера й інших найбільших мистців в історії культури. Франкфуртер не обвинувачує безпосередньо большевиків. Він каже, що Об'єднані Нації повинні подбати за фонди, якими можна було б врятувати ці скарби мистецтва від загибелі.

Комуністичний Китай домагається „міністерської конференції" з ЗДА

Гонг Конг. — Уряд комуністичного Китаю оскаржив ЗДА, що вони свідомо затягають в безконечність переговори на „амбасадорському рівні" в Женеві та що розв'язки далекосхідніх питань, які цікавлять обидві країни, треба шукати в американсько-китайській конференції „на міністерському рівні". Речник комуно-китайського уряду заявив через урядову пресову аґенцію, що скасування торговельних обмежень у відношенні до комуністичного Китаю та переговорення різних інших справ між відповідальними міністрами закордонних справ, це „справа цілого світу" і що тому таку конференцію треба скликати якнайшвидше. Амбасадор ЗДА із ЧСР, Алексіс Джансон, і амбасадор комуністичного Китаю з Польщі, Ванг Пінґ-нан ведуть наради в Женеві вже від 1 серпня 1955 року, але вони досі не дали поважнішого висліду. Всупереч домові, що всі американці, які захочуть виїхати з комуністичного Китаю, можуть це зробити, як також всі китайці з ЗДА, китайські комуністи все ще затримують по своїх в'язницях поважне число американських громадян. Поки всі вони вийдуть на волю і поки комуністичний Китай не заявить офіційно, що відмовляється надалі від войовничо-аґресивної політики, так довго ЗДА не хочуть входити з китайськими комуністами в дальші переговори.

Законопроєкт проти підслухування нарад присяжних суддів

Вашингтон. — Генеральний прокуратор Герберт Бравнелл висловився проти підслухування в будь-якій формі нарад присяжних суддів. Сенатори, республіканець Вільям Е. Дженнер і демократ Джеймс О. Істленд, вже внесли відповідний законопроєкт у цій справі до Сенату. Минулого року Правнича Школа Шикаґівського Університету за згодою суддів й адвокатів обох сторін підслухувала наради присяжних суддів стейту Кензас, в цілі вивчення техніки нарад цих суддів. Генеральний прокуратор заявив, що підслухувати наради присяжних суддів не вільно навіть тоді, коли це робиться „для найшляхетніших цілей", бо цим унеможливлюється вільна виміна думок між присяжними суддями.

В АМЕРИЦІ

● **У Ню Йорку** засновано комітет, який має дбати про вибір Адлея Е. Стівенсона на президента. До почесних членів цього комітету належать: пані Ф. Д. Рузвелт, Френсіс В. Г. Адамс, Томас К. Фінлеттер і пані Анна М. Розенберґ, а у виконний його орган входять: Кесс Кенфілд, Джан Дж. Б. Ші і Сем Ґерріс. Прихильних Аверелла Гаррімана Кармін де Сапіо заявив, що делеґація Нюйоркського стейту піде за Гарріманом.

● **Голляндський князь** Бернард прибуває до ЗДА на два тижні, де складе неофіційну візиту в Вашингтоні, огляне деякі авіяційні фабрики і конферуватиме з комітетом, який дбає про порозуміння між західними союзниками.

● **Невідомі особи** стріляли на бувшого президента Колумбії Альберта Камарґа, коли він грав у ґольфа в столиці тієї країни — Боґоті. З того атентату Камарґа вийшов не пошкоджений.

● **З Оттави** повідомляють, що Канада продає 2,000,000 фунтів масла голляндським купцям, які перепродують його комуністичній Східній Німеччині. Канада досі продала 10,000,000 фунтів масла совєтським сателітам по ціні, що на 20 центів нижча від цін на світовому ринку.

● **Бразилійська поліція** заарештувала у Реціфі кільканадцятьох комуністів, між ними трьох комуністичних провідників. Одночасно сконфісковано ручні ґранати, кріси, револьвери і слізні бомби.

● **Секретар** внутрішніх справ Даґлес МекКей повідомляє, що рибальська фльота ЗДА має корабель із телевізійним устаткуванням, з поміччю якого можна буде вивчати життя риб.

● **У битві** між колюмбійськими військами і повстанцями, що відбулася коло Ровіри, загинуло 40 повстанців. Тепер у цій околиці панує спокій.

● **Департамент торґівлі** обчислює, що в усьому світі є 83,000,000 авт і автобусів. З того на ЗДА припадає 58,500,000, на Англію — 4,200,000, а решта на всі інші держави.

● **Уряд Публічного Здоров'я** повідомляє, що в 1955 році на полію хворіли 29,270 дітей і старших осіб,а в 1954 році — 38,400. Число смертних випадків в наслідок дитячого паралічу зменшилося в 1955 році на 40 відсотків в порівнянні з 1954 роком.

● **У Салінасі**, Каліфорнія мисливець знайшов золотий годинник, що його загубив один фармер 35 років тому. Цей фармер довгі роки шукав цього годинника, як дорогої пам'ятки по своєму батькові. Годинник іде далі. Мисливець віддав його вдові по цьому фармері.

● **Директор ФБІ**, Дж. Едґар Гувер вмістив у поліційному бюлетені статтю, в якій закликає викинути з американської мови слово „коп" на означення поліциста, бо воно є таке ж образливе для поліції, як „квек" (знахор) для лікарів.

Знову женуть на Донбас

Як виходить з совєтської преси, на Україні знову почалася кампанія згону української молоді на Донбас, де постійно бракує робітної сили. У „Радянській Україні" з 22 грудня знаходимо вістки про це з Дніпропетровська, Кіровограда і Станиславова. І так, під диктат партійного організатора, молодий коваль заводу ім. Ворошилова в Дніпропетровську Олекса Коваленко пише: „Я вже давно мріяв стати шахтарем. Твердо вирішив поїхати на Донбас, як тільки почув про ініціятиву київських комсомольців..." В останній групі мобілізованих на Донбас „добровольців" виїхало з Кіровограда 160 хлопців. Один з них пише до редакції: „Я вирішив, що моє місце в шахті. Старший брат Іван весною поїхав на цілинні землі. Недавно я одержав від нього листа — запрошує до себе. Але я відповів: вугілля — це хліб промисловости, і я їду на Донбас!.." Групу хлопців змобілізованих на Донбас із Станиславова, „урочисто" проводив секретар комсомолу Залєський, а від їх імени виступали Вахняк, Копець і Фіґаль. Вони також заявляли про те, що дуже тішаться перспективами праці під землею, у вічному мороці, далеко від своїх батьків і рідних.

● **Сенатор Естес Кіфовер** повідомив, що братиме участь в правиборах у стейті Флорида, які відбудуться 29 травня. В цих правиборах Кіфовер змагатиметься з іншим демократичним кандидатом — Адлеєм Стівенсоном. „Хочу поставити справу моєї кандидатури на рішення народові", — заявив сенатор Кіфовер.

В СВІТІ

● **У Лондоні** наприкінці минулого тижня стояла мряка, найгустіша за три останні роки. Гострі поліційні заходи щодо колового руху не допустили до більших катастроф. У 1952-му році у 4-денній мряці згинуло було 4,000 осіб.

● **Конрад Аденауер** дістав з нагоди свого 80-річчя особливо сердечний привіт і дарунки від найвищих чинників Ізраїлю, які підкреслили відвагу і „глибоку моральну відповідальність" Аденауера, що скерував німецько-жидівські взаємини на шлях порозуміння, перевівши в Західній Німеччині відшкодування для жидів, які потерпіли від нацизму.

● **Тіто** вернувся до Юґославії з своєї візити в Єгипті. При його від'їзді з Александрії єгиптяни салютували на його честь 21 гарматним стрілом.

● **У ЧСР** звільнено з в'язниць „кількасот ворогів народу". Проведено це в рямках минулорічної травневої амнестії, яка поширювалася також на політичних утікачів. З цих останніх найчільнішим чеським еміґрантом, який вернувся до ЧСР, є д-р Ян Сихрави, який видавав в Англії соціял-демократичний часопис „Народні Освобождені". Минулого тижня він несподівано виринув у Празі.

● **Недалеко Неаполю** в Італії італійський ракетний літак почав раптово падати. Пілот встиг вискочити. Літак упав на фарму, при чому згинуло четверо дітей і чотири жінки, а кільканадцять осіб ранено.

● **У Каїро** відкрито бюро Перемирчої Комісії ОН, що наглядає в Єрусалимі за додержанням умов перемир'я між Ізраїлем і арабськими країнами. Голові цієї Комісії, канадійському генералові Берисові вдалося переконати єгипетський уряд, що це в інтересі самого Єгипту мати у себе таке бюро, бо до цього часу вістка про кожний прикордонний „інцидент" між жидами й арабами багато швидше доходила до відома ізраїльського уряду, аніж єгипетського, і тому Ізраїль мав можливість кожну таку вістку подати у бажаній йому редакції.

● **До Західньої Німеччини** почали приїздити транспорти з Польщі тамошніх німців. Від кінця війни до 1951 року примусово поляки виселювали німців із т. зв. віднисканих земель, але все ж коло мільйона німців залишились в межах Польщі, здебільша кваліфіковані фабричні робітники та мішані подружжя. Наслідком асиміляційної політики Варшави зростало невдоволення серед отих німців. В мин. році західньо-німецький Червоний Хрест зробив умову з польським урядом, що Польща уможливить виїзд всім німцям, що схочуть виїхати на Захід. Охочих виїхати зголосилось 180,000 німців.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОНУРІ ПЕРСПЕКТИВИ

Різдвяні Свята і Новий Рік уже самим своїм характером і традиціями принесли людям більше або менше радости та більше або менше надій, залежно в деякій мірі від обставин, у яких їм приходилось ці свята зустрічати й проводити. Все ж таки загальний тон цих рокових святкувань був, як звичайно, оптимістичний. Державні й народні провідники, представники більших і менших спільнот у своїх різдвяних і новорічних виступах та посланнях висловлювали віру і надію на краще майбутнє, заповідали, що „буде ліпше", наводячи на це навіть конкретні, більше чи менше переконливі факти і арґументи.

Але свята минули, і люди знову починають вертатись до буденної дійсности, яка не завжди потверджує святкову добру волю та викликані нею надії. Тим часом перспективи, що їх ця дійсність насуває, досить понурі й грізні. Вказує на це, між іншим, відомий стратеґічний коментатор Дейвид Лоренс у своїй статті п. н. „Більша загроза війни в 1956-му році", надрукованій в одному з останніх видань „Ню Йорк Геральд Трибюн". Міркування Лоренса дуже логічні і з ними варто познайомитись. Їх можна звести до таких тверджень:

Рік 1956-ий, в який ми тількищо вступили, можна, з одного боку, вважати за такий, в якому війна є досить неправдоподібна і рівночасно дуже можлива. Чому можлива? Поперше, в теперішньому світі і в теперішніх обставинах є всі ті фактори, що викликували досі війни. На кожну обставину, що була посередньою чи безпосередньою причиною воєн в минулому, можна знайти точну паралелю в теперішній ситуації. Проте, багато політиків і дипломатів, хоч знають це, потішаються тим, що війну може відвернути наявність жахливої зброї масового знищення. Це з черги створює ще одну ілюзію, яка може тільки збільшити загрозу війни та катастрофу, що її вона може спричинити.

Страх перед новою зброєю масового знищення існував уже перед першою світовою війною. Тоді були „модні" отруйні гази. Відповідальні державні мужі також тоді думали, що „війна — неправдоподібна", а коли б до неї прийшло, то жадна країна не наважиться воювати газами. Війна вибухла, і гази використано як зброю по обидвох воюючих сторонах.

Ще ближчу аналогію можна було б навести з часів після першої світової війни. В 1919-му році Америка зорганізувала Лігу Націй, і тоді вжито всіх заходів, щоб „раз назавжди" виключити війну. Історія відома. Перед другою світовою війною також був страх перед таким засобом масового знищення, як бомбардування з повітря. Коли війна таки почалась, президент Рузвелт апелював до всіх воюючих сторін, щоб респектували цивілізаційні закони і відступили від бомбардування „відкритих міст". Але поки війна закінчилась, то бомби з повітря сипались градом на людські оселі, і ніхто не турбувався тим, чи вони „відкриті", чи ні.

Розглянувши загальну стратеґічну ситуацію, кориснішу для Америки в Европі і менш корисну в Азії, Лоренс твердить, що характер теперішньої „холодної війни" у великій мірі збільшує загрозу справжньої, стріляної війни. Обидві останні великі війни вибухали в подібних обставинах, що тоді ще називались „змаганням до рівноваги сил"; хоч мали на меті те саме, що має теперішня „холодна війна": здобути союзників самому, відтягнути або бодай зневтралізувати союзників контраґента. Перша війна почалася з „випадку", до якого або подібного сьогоднішня ситуація дає без порівняння більше нагод і можливостей. Друга війна почалась через „помилку" і „перекалькульованість" Гітлера. Сьогоднішня ситуація та дотеперішній її розвиток більше, ніж переконує, що совєтські володарі можуть в кожній хвилині поповнити таку саму або ще більшу помилку, допуститися ще більшої „перекалькульованости". З Берліном, Кореєю та іншими запальними точками вони рискують не менш каркономно, як рискував Гітлер з Австрією, Чехословаччиною чи Польщею.

Все це і багато подібних аналогій не дають великої реальної бази для здійснення тих побажань, що їх собі люди взаємно складали з Новим Роком. Проте, не має також потреби втрачати надію, якщо ми рівночасно будемо завжди готові на „всякий випадок". Це є тепер політичною філософією Америки, і нею повинні керуватись ми в наших зусиллях допомогти українському народові в його визвольних змаганнях. Ми мусимо рахуватись з можливістю продовжування теперішньої холодної війни, яка в багатьох відношеннях сприяє нашій акції на користь українських змагань, але мусимо рахуватись також з можливістю того „катаклізму", в якому бувший президент Герберт Гувер добачає єдину нагоду і можливість визволення поневолених. На одну і на другу евентуальність ми повинні бути приготовані.

ДЖОРДЖ С. МАРШАЛЛ

В останньому дні грудня мин. року Джордж С. Маршалл скінчив 75 років життя. Генерал армії, колишній шеф штабу у головній кватирі збройних сил ЗДА під час другої світової війни, колишній державний секретар і секретар оборони, ювілят нагороди Нобеля за заслуги для миру пригадав себе світові цими своїми роковинами, з тиші свого дому в Пейнгерст у Норт Каролайні З усіх кінців світу, з Формози і з головної кватири НАТО в Парижі, від Черчила, грецької королівської пари, від канцлера Західньої Німеччини й лідера німецької соціялістичної опозиції, від генерального секретаря Об'єднаних Націй, від різних урядів і чільних колишніх і тепер ще активних діячів політики й культури надійшли привітання, які віддзеркалювали не тільки куртуазійну формальність, але й щирий поклін цій індивідуальності. Старий Бернард Барук заповів свій приїзд до Пайнгерсту в дні роковин Маршалла, а коли неприятлива погода унеможливила перелет, він полетів туди на початку минулого тижня. Очевидно, що між найсердечнішими привітаннями були депеші: від президента Айзенгавера, який був безпосереднім військовим зверхником генерала Маршалла та його вірним товаришем в останній переможній війні, і від кол. президента Трумана, який зараховує Маршалла до своїх найбільших приятелів. Відомо ж, що особа Джорджа Маршалла стала безпосередньою причиною тієї персональної ворожнечі між теперішнім і попереднім президентами, бо Гаррі Труман публічно гостро накинувся був на Д. Д. Айзенгавера за те, що він під час передвиборчої кампанії восени 1952 року не боронив Маршалла на терені Вискансіну, рідного стейту сенатора МекКарті, Маршаллового противника.

Був час, коли Дж. С. Маршалл являвся предметом гострих персональних атак, і по нинішній день він — контроверсійна фіґура, коли йде про його ролю в тих історичних подіях на Далекому Сході, що привели до перемоги комуністів на велетенському просторі Китаю і таким чином до створення так другого осередку смертельної загрози для всього вільного світу. Деякі політики з правого крила республіканської партії і досі вважають власне Дж. С. Маршалла, як колишнього голову спеціяльної американської військово-політичної місії в Китаї, за винуватця катастрофи. Публічна кампанія тих кіл проти Джорджа Маршалла досягла свого шпилю у виступі в Сенаті сенатора Вільяма Дженнера з Індіяни, який назвав Маршалла „передовим мужем для зрадників... живучою брехнею". Про характер Джорджа Маршалла найкраще свідчить його реакція, коли він дізнався про цю подію. Вільям С. Вайт із вашинґтонської редакції „НИ-Таймсу" оповів Маршаллові телефонічно про виступ сенатора Дженнера під час дебати над затвердженням Маршалла на становищі секретаря оборони. Єдиною відповіддю Маршалла було: „Хто сказав це? Дженнер? Не знаю. До побачення". Як це докладно було з опануванням Китаю комуністами, чи пак, яку ролю відіграла при цьому американська місія, знають тільки втаємничені одиниці. Політичний загал вважає, що винен був не генерал Маршалл, а вся тодішня американська політика, наставлена на співпрацю з комуністичним світом проти гітлерівської Німеччини та імператорської Японії. Американці підтримували концепцію співпраці Куомінтанґу з китайськими комуністами на спільному протияпонському фронті і впали жертвою незнання техніки комуністичної інфільтрації, забріханости і експансивности.

Немає сумніву, що на тодішню американську далекосхідню політику впливали законспіровані комунофіли, що їх наче символом стало прізвище Овена Латтімора, тодішнього дорадника Державного Департаменту в далекосхідніх справах, спершу засудженого за кривоприсягу (він зізнав, що у тому часі не був комуністичним симпатиком і не мав зв'язків з комуністами), а потім залишеного на волі, бо його справа втопилась у процедуральних нетрях і леґальних викрутасах.

Очевидно, особа Джорджа Маршалла стоїть понад усякими підозріннями в будьякій „зраді", коли відкинути геть міжпартійну демагогію. Людина кришталевої вдачі, простолінійна, принципіяліст, коли йде про толеранцію супроти інших, і рішучий противник полеміки з людьми нетолерантними. Тому він ніколи не виправдувався, ніколи не складав заяв, що мали б посмак каяття в інтересі рятування своєї кар'єри. Дійшовши в своєму житті до найвищих почестей і досягнувши найвищих постів у війську й уряді, він все ж був завжди запереченням типу кар'єриста. Найкращим доказом, як ставиться він до автореклями та до грошей і як мало залежить йому на тому, щоб спростовувати те, що в його очах є неповажним очорненням, — є його відмова взяти мільйон долярів за написання своїх споминів. Єдине, на що він погодився, це поробити завваги до свого життєпису, написаного істориком на підставі актів і документів.

Дж. С. Маршалл — ворог подробиць. Він не любить виготовляти їх і говорити про них. Це людина — як каже його життєписець — яка бачить тільки ліс, а не окремі дерева, людина великих концепцій і широких овидів. Тому він завжди не терпів політичних куліс і партійних розигр у Вашинґтоні, і тому, відійшовши від активної державної служби, зашився в далекий від центру кут і не вмішується ні в які політичні пересправи. І тому впродовж років годі знайти в часописах будь-яку його заяву, будь-який доказ, який свідчив би про те, що він хоче втриматися на поверхні громадськополітичної метушні і публічного зацікавлення. Як автор історичного „пляну Маршалла", що поставив ґать дальшій експансії комунізму, жируючого на повоєнних злиднях европейських народів, він вірив і вірить, що добробут і сила — це два роди зброї, якими можна розбити комунізм. Справжній державний муж і справжній аристократ духа.

М. Волошко

ОХОРОНА КОРДОНІВ СССР

З-поміж різних адміністративних та політичних поділів, що їх запровадила Москва, щоб легше панувати над поневоленими народами, встановлено, так звану, прикордонну смугу. Створено прикордонні області, райони і села, де кожний житель носить на собі тяжкий погляд прикордонних відділів НКВД і зобов'язаний на кожному кроці бути чуйним, а це значить не лише втримувати свої ноги, щоб не сковзнулись по той бік кордону, а й дивитись за ближнім, бо якщо комусь пощастить його перейти, то той, хто не затримав перебіжчика, несе тяжку карну відповідальність.

До 1946 р. на польсько-російському кордоні огорожі не було і фактів переходу кордону було дуже багато, як з однієї, так і з другої сторони, про що розповім пізніше, а тепер зупинюсь на самій охороні кордонів.

Кордони охороняють спеціяльні відділи НКВД, які тісно пов'язані з реґулярними військовими залогами, розміщеними не далі як за 30 км. від кордону. Наприклад, у 1946 році в містечку Славута стояла танкова і піхотинська дивізії, в містечку Заслав — кавалерійський корпус, танкова дивізія і артилерійська бриґада, а на Шепетівському і Клембівському аеродромах була незчисленна маса літаків, бойову силу яких трудно було визначити, бо летовища побудовані глибоко під землею. Оце щодо кількости якраз та група військ, що при розподілі Польщі зайняла Львів і Станиславів, під командуванням генерал-майора Шарабурка.

Вся прикордонна смуга густо вкрита, так званими, „БП" (бойовими пунктами). На лінії Керзона побудували їх в 1939 р., в тому часі, коли москалі договорювалися з німцями про розподіл Польщі. Ситуація була непевна, Москва Берлінові не вірила і, підписуючи мирний договір з Ріббентропом, Молотов розпорядився укріпити західній кордон на зразок лінії Мажіно. На новоздобутих землях подібні укріплення збудовано в 1946 році.

Робота розпочалась з того, що площу, призначену під бойовий пункт, огорожували високою лісою (плотом), сплетеною з ліщини. Такий пліт ставили в два ряди так, щоб людське око не могло бачити, що діється всередині огорожі. Лишали тільки місце для проїзду автомашин. Могутніми черпаками рили ями, день і ніч закриті брезентами автомобілі завозили будівельні матеріяли. Викопану землю розвозили й розсипали по полях. По закінченні всієї роботи ці бойові пункти займали військові частини і несли в них охоронну службу.

Все це було великою таємницею аж до 1941 року, до початку другої світової війни. За яких два тижні, після незначних прикордонних сутичок на новому кордоні, німецька армія досягла лінії Керзона. Але ніхто не чув жадного пострілу з тих бойових пунктів. Як виявилося пізніше, були там важкі гармати, мінометні й кулеметні устаткування. В деяких місцях москалі самі позривали ці укріплення, але в більшості не встигли і лишили в повному порядку. Німці, захоплені своїми перемогами, йшли вперед, і ці бойові пункти лишалися далі непорушні на радість дітям довколишніх сіл, бо то було добре місце бавитися в схованки. Аж тоді, коли на Волині почався партизанський рух, німці всі ці „схованки" поруйнували.

Поділ Польщі в 1939 р. дав можливість Москві просунути далі на захід свої кордони (зайняття західньоукраїнських земель, Буковини і т. д.). Але Москва не тільки не зняла охорони з старих кордонів, що їх займала до 1939 р., але місцями навіть посилила. Аж пізніше, за якийсь рік, коли „визволені" землі прочистили під усяким поглядом, так що в крамницях не лишилося й клаптика мануфактури, колгоспникам дозволили переходити кордони (з перепусткою) на убогі ярмарки в сусідні українські містечка, що були під Польщею. По двадцяти роках розлуки зустрічалися рідні брати, втирали сльози та тяжко зітхали... Слово правди вже небезпечно було промовити вголос. Українців „визволених" з панщини, на терен московської панщини не пускали зовсім, щоб не бачили „здобутків" соціялізму. Їх возили спеціяльними вагонами: одних за ґратами просто в Сибір, інших у м'яких вагонах в Київ, де показували їм потьомкінські села.

***

Тепер кілька слів про життя на прикордонні.

Для того, щоб проїхати в прикордонну смугу (район чи область), треба було мати спеціяльний дозвіл від органів НКВД. На такий дозвіл треба було чекати не менше як два тижні в місцевому пашпортному відділі. Видавали його тоді, як на це були поважні причини. Родинні обставини, навіть смерть близьких людей в рахунок не брались. Дозвіл видавали найчастіше в службових справах. Наприклад, коли треба було представникові республіканського чи обласного органу „накрутити хвоста" місцевим органам. Кремль найліпшим своїм лакеям не вірить.

(Я пишу все у минулому часі, бо всі факти подаю станом на 1946 рік. Але я певний того, що змін там у цій політичній системі не зайшло жадних).

З таким дозволом (спеціяльний штамп на пашпорті) можна було доїхати до призначеного місця. Але не далі. Наприклад, коли хтось приїхав в м. Славуту чи Ямпіль, то вже ближче до кордону не мав права рушити. Там вже — заборонена смуга („запрет. зона"). В'їхати туди можна було тільки за дозволом коменданта прикордонної застави, в супроводі озброєного енкаведиста.

Така процедура в охороні кордонів не подобалася самим москалям, але іншого виходу не було, бо в противному разі розбіглася б половина держави. Пригадую такий випадок:

Аґроном Вінницького земельного обласного управління приїхав в прикордонне село Мала Радогоща (недалеко містечка Кунів). Видно, він був досить довіреною особою, бо мав навіть право піти до прикордонної лінії, де жінки пололи пшеницю, щоб виголосити палку промову. Закінчивши промову, він запитав, чи всі його розуміють. Йому відповіли, що розуміють. Тоді він сказав, що вся його промова є брехня, в яку не треба вірити, махнув рукою і... пішов у Польщу... Таких фактів можна було б навести багато, не кажучи вже про перехід кордону місцевими жителями.

В 1938 році в с. Карпилівці (також близько містечка Кунів) під час обмолоту хліба, який проводили на полі, несподівано для всіх один визначний сільський активіст перебіг на бік Польщі, але за кілька тижнів поляки повернули цього активіста. (Випадків, коли поляки повертали втікачів, було дуже багато). Потім енкаведисти возили його по селах з обрізаним язиком і виколотими очима, приписуючи ці звірства полякам.

Не зважаючи на варварські поліційні заходи супроти тих, що тікали у вільний світ, і супроти їх родин, Москва не всилі була зупинити масового переходу кордону українцями.

Тоді Кремль наказав вигнати українців від кордону, а на їх місце поселити кавказців, головно узбеків. Переселення тривало аж до 1937 року. Під цей час всі залізничні станції були забиті вантажними вагонами з переселенцями. То були страшні картини розпачу, які, мабуть, продовжуються і до сьогодні, в зв'язку з так званим заселенням цілинних земель у Казахстані. Люди божеволіли, кінчали життя самогубством, але, як кажуть, Москва сльозам не вірить. Таке масове переселення повторилось в 1938 р. Тим разом переселяли переважно поляків, яким до того часу давали на прикордонні більшу волю, як українцям.

Однак, таким переселенням Кремль також не досягнув бажаної мети. Казахи, що звикли до степового життя, тужили за своєю землею і масово тікали на схід. Міліція ловила їх, при найменшому спротивові розстрілювала, живих пакувала в вагони і відправляла на Сибір.

Тоді в Москві рішили, що найліпший спосіб укріплення кордону — це сила. І вже в 1939 р. вздовж кордону провели дротяну загорожу. Пізніше цю загорожу змодернізували, заклали мінні поля, спеціяльні електричні сиґнальні знаки і т. д.

Отже, кордон СССР — це ніщо інше, як перший тюремний мур, за яким вже йдуть інші мури перед Українською, Білоруською і іншими республіками, де караються у неволі мільйони людей.

ВАСИЛЬ МАСЮТИН

Із смертю Василя Масютина відійшов один з найвизначніших українських мистців справді інтернаціонального формату, яких ми сьогодні маємо страшно мало. Графік і різьбар, маляр і письменник, теоретик мистецтва — все це об'єднувалося в цій незвичайній людині, що, зокрема для українського національного мистецтва, створила твори ніколи непроминної вартости.

В час, коли пишемо ці рядки, нам бракує ще ближчих даних про раніший період його творчости. Народився Масютин в 1884 році і виростав переважно в російському оточенні, швидко здобувши собі визначне мистецьке ім'я в петербурзькому мистецькому світі як визначний графік-ілюстратор. Тут треба зазначити, що коли в 1920 р. мистець улаштував свою індивідуальну виставку в Петербурзі в музеї Румянцева, то таки в каталогу тієї виставки зазначено, що „дух Масютинового мистецтва, його персонажі й оточення не мають нічого спільного з російським мистецтвом". Незабаром Масютинові повелося виїхати закордон і він осів на постійне в Берліні, де швидко вибився на одного з найвизначніших графіків, — а графіка в Німеччині стояла тоді на найпершому в Европі місці. Тут він був засипуваний замовленнями від найповажніших державних і приватних фірм, і він належав до колеґії найвидатнішого німецького графічного журналу „Гебравхсґрафік", — органу великої німецької друкарської індустрії. Тут, між іншим, помістив він багатоілюстровану статтю про Павла Ковжуна (в числі за вересень 1939).

Покійний Василь Масютин був дуже активним членом львівського АНУМ, часто брав участь на виставках Асоціяції і в її органі „Мистецтво" дав знамениту статтю про „Расу й національну творчість". Він часто приїздив до Львова, і в передвоєнні, і воєнні роки, і він був справді зачарований ще середньовічною атмосферою цього міста, називаючи його „малим Парижем".

Багато творів Масютина вже добре відомі українському громадянству, особливої популярности набули його гравюри гетьманів Хмельницького і Мазепи та гетьмана Скоропадського й Отамана Петлюри. Крім цього створив він цілий ряд погрудь: гетьманів Конашевича - Сагайдачного, Хмельницького, Мазепи та, зокрема, справді капітальну серію медальйонів майже всіх наших великих історичних постатей — до ста штук! Кожна з представлених на тих медальйонах фіґур — це справжній психологічний портрет в історичному аспекті, і кожна виконана з усією вирафінованою прецизією великого майстра і не меншого знавця історії. Було б величезною втратою для українського мистецтва, коли б ці твори не збереглися, ми бачили їх останнє в гіпсі, бо через воєнні умовини годі було їх вилити в бронзі.

Як письменник, Масютин був дуже почитним автором у Німеччині, і він і писав свої фантастичні повісті по-німецьки. Дві з них появилися й українською мовою, в літературній бібліотеці „Діла". Та хоч і як небуденно проявляв він у кожній ділянці мистецтва свій талант, найвище піднявся він у графіці і скульптурі. Тут був він мистцем справді модерного типу, але одночасно з усім знанням, типовим для старої, доброї школи — чимсь, що чимраз рідше стрічаємо в сучасному мистецтві — з великою для нього шкодою.

У своєму мистецькому світогляді Масютин палко обороняв традицію і своєрідність українського вислову в мистецтві — навіть, якщо цей останній був би непопулярний у широкому мистецькому світі. Він уважав, що найважливішою проблемою українського мистця є — не стати імітатором того, до чого в нас не має внутрішньо конечної потреби. Ми маємо завдання висловлювати передусім себе, хай це комусь і здасться відсталим. Бо, писав він у „Мистецтві" — „при цій нашій нібито відсталості ми можемо опинитися в один чудовий день передовими. Коли нас нарешті відкриє Европа як націю".

С. Гординський

РІЗДВЯНЕ...

Сиплють, та сиплють
сніжини...
Сиплють з гори...
на вершини...
Гай засипають
і поле,
Гори, ліси,
суходоли!...
Лину до Рідного
Краю....
Думка в снігах
поринає...
Снігу, ой снігу
багато!...
Вбогі солом'яні
хати,
Рідиії ниви
й поля,
Наша Вкраїнська
Земля!...
Лину я, лину
до хати,
Лину до мами,
до тата!...
В нічку Різдвяну
Святу,
Щоб поділити
кутю!...
Сиплють, та сиплють
сніжини...
Сиплять з гори —
на вершини!...

о. К. ДАНИЛЕНКО-Д.

Я. Падох

ПЛАСТОВІ КОЛЯДНИКИ

(Закінчення).

Ми швидко з'їдали борщ з „ушками", смаженого коропа, чотири роди вареників, грибкові сіканці в такій же підливі, голубці, варення (суш), закінчували кутею та в перегони колядували пару найкоротших колядок, щоб якнайскоріше могти втекти до домівки. Інколи, коли ми не мали (бували й такі часи) домівки, ми збиралися в одній із заль Народного Дому, найчастіше в руханковій залі „Сокола". Там укладали стратеґічний плян, як, коли й кудою йти з колядою, щоб обійти весь наш колядний район, що його нам раніше визначила управа „Рідної Школи", якій, на основі загальношанованого звичаю, йшли всі прибутки з першої, тобто різдвяної коляди. Ось уже ми поділені на групи, вже визначені ті, що держатимуть касу та заходитимуть до домів із збірковими листами, і ми швидко розходимося по всьому місті. Ще наказує кошовий або курінний, щоб ми не минали ні одної української хати та щоб групи не заходили одна одній в дорогу. Бо ж коляда — це найважливіше джерело прибутків „Рідної Школи", а ми ж так дорожили нею, зокрема учительською семінарією, що її вдержувало в Стрию це товариство. Аджеж щодругий з нас мав там свою дівчину-пластунку, членку славного на весь край куреня ім. княгині Ольги.

Славне стрілецьке і пластове місто Стрий — місто невелике. Але хто вибирався з пластовим хором колядувати по ньому, для того воно було не менше від Ню Йорку. До того ще пластунам приділяли найбільший та найдальший район. Репрезентативний хор „Боян" завжди діставав середмістя, а ми віддалені передмістя, де хати розкинені, а шляхи заметені незаторкненим снігом. Обійти цей район коштувало дві, а то й три ночі. І ще ніколи зимові ночі не були для нас такі коорткі, як в часі коляди. Але вислід коляди був завжди той самий Пластуни побивали на голову всі інші колядницькі групи, включно з „Бояном", який обходив наших найбільших місцевих „багачів": пару купців та домовласників і хоч і не великих багачів, то найбільш „гонорових" громадян: ґімназійних професорів, судових радників, кооператорів, а передусім адвокатів, яких можна було потягнути на „панський гонор" і дістати цілу п'ятку. А нам, бідакам, що обходили далекі й розлогі передмістя Лани, Новий Світ, Шумлявщину, Помірки, приходилось заповняти касу худопахольськими злотими, а то нерідко й дрібними грошами. Зокрема, коли ми над ранком будили сплячих обивателів, які й не чули нашої нашвидкуруч відгалайканої коляди, ми часто, замість грошей до скарбонки, діставали пару грубших слів з-поза зачинених дверей, мовляв, не слід будити людей по ночі. Бо й ніде правди діти ми не раз і не двічі тарабанили у вікна, вспоминаючись коляди так енерґійно, що шибки дзвеніли, як великодні дзвони. Та чого ми не зробили б для „Рідної Школи".

І десь над самим ранком, коли прояснювалося на сході і все, навіть стрийська поліція, спало сном блаженних, коли славні ланські когути розпочинали свої колядки, ми, засніжені, з перемоченими „до останньої нитки" черевиками та „до останнього ґудзика" плащами, верталися крадькома додому, щоб могти ранком невинно казати, що вернулися, як нам було наказано, зараз після півночі. Звичайно після такої коляди ми пару тижнів не могли „прочистити" свого голосу, а в ґімназійному хорі на той час дуже збільшувалося число басів. Але признання за те, що пластуни і цим разом наколядували найбільше, було для нас винагородою вартнішою, як ордери, що їх одержують міністри та генерали.

А коли приходив Йордан ми колядували вдруге, на Пласт. Хоч жертвенність громади була менша, бо все ж була різниця між потребами Пласту і „Рідної Школи", нас вітали радо, і після коляди ми помітно збільшували конто, призначене на будову пластового дому. Повних п'ять тисяч злотих наскладали ми за два роки в стрийськім „Українбанку". Де гроші ці і що діється з „Українбанком"? Хто господарює в ньому і в великій залі його будинку при славній Трибунальській вулиці, колишньому домі „Трибуна Стрийщини", д-ра Евгена Олесницького, де пару довгих років, за час найбільшого розквіту стрийського Пласту, була його домівка? Скільки незабутніх переживань зв'язано з цим домом і з цією домівкою! Скільки праці, посвяти і щирої радости бачила вона, скільки соток молоді топтало її пороги, виходячи на різдвяну коляду! Та про те може іншим святовечірнім разом. А то в звичайні дні немає часу на хоч і які дорогі спомини. Та чи тільки часу? Фабричні гудки, поспіх, галас і метушня сьогоднішнього нашого будня, — чи є більші вороги споминів про стародавній Стрий та спокійне плесо його патріярхального життя?

Бистрими кіньми промчали наші юнацькі роки. Та й наші зрілі літа „пливуть нестримно, як вода". Не такі швидкі наші думки, наші спомини, що доганяють минуле.

„А все ж таки я крізь
[простір і час
Згадки на Святий Вечір
[кличу вас."

ВСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ПЕРЕСЕЛЕНЧІ Й ДОПОМОГОВІ ЗАВДАННЯ ЗУАДКОМІТЕТУ

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФИЛАДЕЛФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Д. Галичин

ОЙ РАДУЙСЯ ЗЕМЛЕ

(Виступ на телевізії в програмі п. Мариновича в Нюарку 6-го січня 1956 р.)

Ой, радуйся земле, Син Божий народився! Ой, радуйтесь американські українці, що Ви можете зустрічати і святкувати Різдво Христове на волі, в мирі і добробуті! Ми бо справді маємо чим радіти. Ми можемо піти до того з наших храмів Божих, до якого нам каже йти наше сумління та молитись так, як нам наша совість підказує. Ми можемо поставити на наш святочний стіл усе, чого забажає наша душа. Ми не потребуємо заслонювати наших вікон, щоб емведист не побачив світла ялинки в нашій хаті, чи свят-вечірньої свічки на столі. Ми не потребуємо притишувати наших голосів, щоб донощик у сусідній кімнаті не почув голосу нашої коляди. Ми не потребуємо наслухувати кроків під нашими дверима зі страху, що в кожній хвилині емведист може вирвати з нашого родинного гурта батька чи сина. Ми можемо повними грудьми, в повному щасті і добробуті підносити і співати славу во вишніх Богу, бо живемо в країні волі.

Але, чи не обходили б ми ці наші Свята нещиро, якщо б ми в цій хвилині щастя і радости не подумали і про мільйони тих наших рідних братів і сестер, яким навіть молитись ворог не дає та які зустрічають цю велику урочистість Народження Христа в найбільших недостатках і в неволі?!

Ми знаємо і пишаємось тим, що наш український нарід не покорився ворогові та бореться за свою волю і за свої права. Цей факт підтверджують полонені різних країн, що по довгих роках полону вертають тепер на рідні землі. От недавно ми мали нагоду довідатись, наприклад, від двох французьких полонених, що там за залізною заслоною діє резистанс, а провід у ньому веде український нарід. А коли ці полонені лишали вже концентраційні табори, то українські борці, що там караються, просили їх передати привіт братам українцям, усім нам, що на волі.

Привітаймо і ми їх саме тепер із Різдвом Христовим! Привітаймо їх нашим приреченням, що ми будемо, за словами сенатора Лімана, „працювати для їх визволення". Бо сенатор Ліман, висилаючи привітання делеґатам 6-го Конгресу УККА, писав таке: „Від Києва на південь і на захід, на широких просторах великої української землі, український народ щоденно терпить насильство і страждання від совєтського поневолення. На нас, в ЗДА і у всіх частинах вільного світу припадає обов'язок працювати для його визволення".

Привітаймо і ми їх із святом Різдва Христового. Привітаймо приреченням, що ми не пожаліємо нашої пожертви на „піддержку наших братів українців", як це було сказано в відозві „Свободи" з-перед 50 років, коли вона накликала українських людей в Америці складати пожертви такими словами: „Пам'ятаймо на фонд, який дає матеріяльну піддержку Революційній Українській Партії на Великій Україні. Тому збираймо наш народний податок на піддержку наших братів українців, що стають до кривавої боротьби за свої права".

Пам'ятаймо, зокрема сьогодні, коли ми засіли до святої вечері, про тих наших братів українців, що караються по тюрмах, і про тих, що ведуть криваву боротьбу за краще завтра свого народу або терплять недостатки на скитанні в чужих краях. Пам'ятаймо про них приреченням, що кожний і кожна з нас дасть і свій вклад, щоб прискорити час визволення українського народу, прискорити час створення вільної України.

Христос Раждається — Славіте Його!

Голос Читача

ЩЕ ПРО ПРИХИЛЬНІСТЬ МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО ДО ПРАВОСЛАВНИХ

Читаючи на сторінках „Свободи" про ставлення Митрополита Шептицького до православних, я подумала, що і я можу дещо про це сказати. Було це так:

З кінцем 1921 року, або може з початком 1922 року, була я в селі Нова Лішня, коло Володимира Волинського.. Пригадую собі, що був тріскучий мороз. Вже майже стемнілося, як я глянула в вікно саме тоді, як якісь сани затрималися перед хатою і з них висіла громадка постатей менших і більших, несучи в руках якісь пакунки. За хвилю застукали і ввійшли до хати. Тітка моя пізнала в них дітей свого брата, що в австрійсько - російську війну залишили село і слід за ними загинув. Ми розпитали їх, звідки приїхали, де батько та мати. Відповідь була: Жили в Ташкенті, батько у час революції десь пропав. Мати забрала дітей (а було їх п'ятеро, дівчатка 6, 8 і 10 років, хлопці 14 і 16 років) і рішила вертатися до села Нова Лішня, бо тут ніби мав бути паровий млин, якого вони були власниками чи співвласниками. Пізніше виявилося, що на тім млині тяжив довг і, розуміється, тепер був власністю жида.

Мати захворіла в Києві на двірці на тиф і померла. Діти приїхали самі. Не дуже втішилася тітка цим збільшенням родини. Вже за кілька днів (хоч ті діти були схоровані і виголоджені) вся родина, від наймешного до найстаршого, хотіли тими дітьми вислуговуватися.

Так близько до серця взяла я собі долю тих дівчаток передусім (хоч сама ще майже дитиною була тоді, років, здається, 17 мала), що їдучи до Львова, раздумувала над тим, в який спосіб помогти тим дітям.

Часи були тяжкі, сиріт та вдів не бракувало, а мої дівчатка були православні. У Львові довідалася я, що тут є Товариство, яке опікується вдовами і сиротами. Бюро було на Домініканській вулиці, головою був отець Лициняк. Іду, думаю — стукайте, а отворять Вам. В заступстві о. Лициняка, застаю Юру Шкрумеляка. Уважно вислухав мене і сказав: „Попробую, може дасться щось зробити, повідомлю вас".

І дійсно, дуже скоро по тім, дістаю картку:

„Прошу привезти дівчаток і зголоситися з ними в Митрополичій Палаті".

З сильним биттям серця підходжу до дверей. Дзвоню. Відчиняє Сестра Клавдія, усміхнена, мила і симпатична. В Палаті Митрополита Шептицького, жило тоді 11 сиріток, тепер на троє збільшилося. Другою опікункою тих сиріток була Сестра Августина. Відвідуючи дівчаток пізніше, я мала нагоду ближче пізнати ті дві добрі і терпеливі Сестри.

З часом, всіх тих сиріток перенесено до захисту на Потоцького вулиці.

Не знаю, чи думали ті дівчатка, коли-небудь над тим, що то Митрополитові Шептицькому повинні завдячувати те, що вийшли в люди.

Як хто з львов'ян лікував зуби у д-ра Бережницького в 1928-1929 року, може пригадає собі гарну панну Оксану, що помагала докторові в праці.

Оксана була саме одною з тих дівчаток.

Ярослава Недзвецька

Н. ФОНД І КОЛЯДА СПІВРОБІТНИКІВ СВОБОДИ І КАНЦ. УНС

У вчорашньому виказі пожертв на Народний Фонд та на коляду ЗУАДК-у, що їх зложили співпрацівники канцелярії УНСоюзу та „Свободи", треба поправити: О. Гіббонс — Н. Фонд $ 10 і коляда $ 5. Загальна сума пожертв: $ 845.

● **Москва** погодилась на особу Вільяма Гааса, як першого західньо - німецького амбасадора. Гаас — професійний дипломат. Бувши німецьким амбасадором у Туреччині, він добре ознайомився з совєтською імперіялістичною політикою.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Вашинґтон, Д. К.

Українська участь у „Фестивалі миру"

Вже другий з черги рік у Вашинґтоні під час різдвяного сезону відбувається фестиваль миру (педжент оф піс), завданням якого є показати добру волю різних міжнародних представництв (амбасад), національних груп та американських організацій в напрямі міжнародного порозуміння, співпраці та змагання до миру. Фестиваль миру має теж показати різдвяні та культурні традиції і національні особливості учасників.

Тому в програмі фестивалю передбачені ялинки та національні символи різних народів, які розміщені при головній алеї на великій площі між Конститюшен Евеню і Білим Домом. На цій же площі уміщена сцена для релігійних та фолкльорних виступів поодиноких груп. По середині площі уміщена величезна, прекрасно прибрана ялинка, яку в день відкриття фестивалю по короткій промові, засвітив президент Айзенгавер із свого дому в Ґеттисбурґу.

Фестиваль розчислений на час від 18 грудня 1955 до 2 січня 1956 р.

Об'єднання Українців Вашинґтону, яке об'єднує українську громаду столиці, вже в минулому році брало участь в цьому фестивалі, але лише у вокальному виступі. Цього року, взявши до уваги велике значення фестивалю, постановлено при цій нагоді зарепрезентувати українську справу.

Заходами Об'єднання виконано проєкт мистецької композиції та разом з прикрашеною ялинкою уставлено на визначному місці зараз при вході на виставу. Українська мистецька композиція дуже вирізняється від інших своїм мистецьким виконанням та ориґінальністю і притягає до себе велике число глядачів, що тисячами щоденно оглядають улаштування фестивалю. Вона уявляє собою собор св. Софії в Києві 10 футів заввишки, а на її тлі 6 постатей: король, гетьман, гуцул, полтавка, козак і вояк УПА — майже природньої величини. Тло становить карпатський краєвид, з боку ялинка прикрашена Тризубом. Ідея мистецької композиції така: Ціла християнська Україна, всі верстви суспільства в сучасному і минулому славлять Христа. Собор св. Софії є для українського народу символом релігії та свободи і незалежности. Фраґмент карпатських гір репрезентує красу України. Тризуб на ялинці символізує незалежність України та її 1000 літню християнську давність.

Виконання та улаштування цієї композиції коштувало українську громаду Вашинґтону багато труду і коштів. Мистецьке керівництво та мистецьке виконання взяли на себе українські мистці Микола Шрамченко і Олекса Повстенко. Вони виконали своє діло якнайкраще і українська громада Вашинґтону з гордістю споглядає на їх твір. Багато праці у спільному зусиллі вложили й інші громадяни Вашинґтону: Теодосій Дячок в малярській і організаційній праці, Іван і Микола Криворуки віддали приміщення в своїй хаті на приготування і виконання проєкту та активно працювали, Ярослав Мелех перевів майже усю технічно-столярську роботу, Лапченко вирізував собор і фіґури, допомагали в малюванні Михайло Кушнір, Юрко Повстенко та Мирослав Григоріїв, а в технічній роботі пп. Барнай і Білецький. Організаційною сторінкою займався д-р Зенон Юрчинський.

Тепер, після всіх отих зусиль і праці, всі вони і всі вашинґтонські українці з вдоволенням і гордістю споглядають на доведене до кінця діло, а американські і чужинецькі відвідувачі вистави з подивом споглядають на написи коло української ялинки: **„Ґрітінґс фром фрі юкрейнісис — фром ди піпл оф Юкрейн ту ди піпл оф ди Юнайтед Стейтс".**

В програмі фестивалю були Богослужби обох Українських Церков. Українська Католицька Церква відслужила Молебен в понеділок 19 грудня. Хор Української Католицької Церкви, під керівництвом Матея Берка, виступив з українськими колядками в четвер 22 грудня. Українська Православна Церква відслужила Молебен в неділю 25 грудня м. р. Обидва українські парохи Вашинґтону, о. Іван Литвак і о. Василь Варварів, своєю активністю багато причинились до гідної постави і участи українців у фестивалі миру.

Українська громада Вашинґтону виконала своє завдання. Нечисленна, але активна та сповнена ідеєю співпраці всіх українців вона оце вперше репрезентує українську справу в столиці. Репрезентує гідно, бо свідома, що спільне зусилля і співпраця може доконати більших діл. **О. А.**

Ню Йорк, Н. Й.

204 Відділ УНСоюзу готовиться до відзначення 30-літнього Ювілею

Недавно 204-ий Відділ Українського Народного Союзу відзначував свій 25-літній Ювілей, на якому під час бенкету, один із його основників, п. Сокальчук, мав основну доповідь. На тому бенкеті член цього Відділу п. Дмитро Галичин, теперішний Головний Предсідник УНС, вітав присутніх, вказуючи на заслуги Відділу для українського суспільства та з найбільшим признанням підкреслюючи його ролю. Від того часу проминуло вже п'ять років. 204 Відділ знову задумує відзначити свій черговий, цим разом 30-ліття своє праці. На засіданні Управи Відділу, яке відбулося 10-го грудня 1955 року в приміщенні Православної Церкви св. Володимира, при 14-ій вул. в Ню Йорку та яким проводив предсідник П. Марко, обговорено справу Річних Зборів Відділу та відзначення 30-літнього Ювілею. Рішено відбути річні загальні збори 28-го січня 1956 року в залі Української Православної Церкви при 14-ій вул. в Ню Йорку о год. 7:30 ввечорі, з програмою, яка буде оголошена своєчасно в „Свободі". На пропозицію д-ра О. Соколишина прийнято в програму Зборів й точку схвалення та надання 204-му Відділові УНСоюзу імені козака-священика Агапія Гончаренка, який прибув до Ню Йорку 1865 року, тобто тому 90 років, і який уважається за першого українського піонера Американської України. Після Зборів, які повинні закінчитися коло год. 10 ввечорі, мала б розпочатися Ювілейна частина з приводу 30-ліття заснування Відділу. В програмі вечора, крім офіційних виступів деяких членів Управи 204-го Відділу, гостей та гол. уряду, головний предсідник УНСоюзу Дм. Галичин мав би виголосити коротку доповідь про ролю УНСоюзу в ЗДА та зокрема про місце 204 Відділу в тій праці. Рішено звернутися до Осередку СУМА ім. ген. хор. Т. Чупринки в Ню Йорку з проханням, щоб його Зучично - Вокальний Ансамбль, під керівництвом інж. Степаняка, виступив з коротеньким мистецьким репертуаром. Також рішено відбути річну контролю 13-го січня 1956 року ввечорі в тім самім приміщенні. Управа сподівається, що членство 204-го Відділу УНСоюзу візьме масову участь у ювілейному вечорі та вшанує тих ще осталих при житті членів-основників Відділу і їх працю та заслуги для Відділу та всієї нашої громади.

Д-р Ол. Соколишин,
голова Кон. Ком. 204 Від. УНСоюзу

ПРИЇЗД НОВИХ ІМІҐРАНТІВ

Заходом Злученого Українського Американського Допомогового Комітету прибули до ЗДА кораблем „Дженерал Ленґфіт" (8-ий транспорт) дня 9-го січня 1956 року такі особи:

Білан Анастасія, Ірина, Ярослава; Яблонський Ананій, Реґіна; Мардаревич Іван, Анна, Єлисавета, Роман; Мельник Віра і Марта; Осічний Софія; Пліско Стефан; Крицун Анна, Ольга; Скороход Анна і Леонид; Завадка Іван, Анна; Зубіль Микола, Євгенія, Теодор, Марія, Одарка.

Все листування в справах переселення просимо слати на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, INC.
P. O. Box 1661, Phila. 5, Pa.
Злучений Український Американський Допомоговий Комітет у Филаделфії

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У дописі про „Відзначення праці Союзу Українок Америки" в Ню Йорку, надрукованій в „Свободі" з 28-го грудня 1955 р., другий абзац знизу має звучати: „По відчитанні привіту від д-р Галини Лащенко, містоголова СУА п. Катерина Пелешок..." і т. д.

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149 2-а Ев.

З Л. М. Клюбу повідомляють, що у п'ятницю 13-го січня відбудеться реферат проф. В. СІЧИНСЬКОГО на тему Е. Д. Кларк про Україну 1800 р.

Початок о год. 8-ій вечора.

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою добровільну доплату до передплати „Свободи" та свою пожертву на фонд дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 36.

Відділ 301 УНС ім. Д. Вітовського в Шикаґо	$10	І. Ілляшенко, Ламбертвіл	1
І. Ощуст, Ню Йорк	5	В. Юсипчук, Пасейк	1
Д-р М. Гук, Іст Ориндж	5	Я. Зарембa, Елизабет	1
А. Василік, Пітсбурґ	5	М. Польовий, Карні	1
М. Німець, "	5	М. Рудий, Ню Йорк	1
В. Мандзук, Ню Йорк	5	В. Фостяк, Бруклин	1
В. Грицук, Петерсон	4	І. Рипянський, Ню Йорк	1
В. Ощуст, Байон	4	о. А. Мельник, Фила.	1
М. Гринішак, Елизабет	4	Л. Фіґурський, Бронкс	1
М. Януш, Ню Йорк	4	А. Сенишин, Нюарк	1
Н. Назар, Нюарк	3	В. Васильків, Ватерліт	1
С. Олекчин, Бруклин	3	І. Бзенко, Шикаґо	1
Д. Ліщинський, Нюарк	2	Ю. Ґумовський, Асторія	1
А. Іванів, Рачестер	2	С. Зеркаль, Бруклин	1
Г. Кучма, Шикаґо	2	С. Дяк, Бруклин	1
Д. Ґаблей, Шикаґо	2	М. Яблонський, Елизабет	1
Я. Сточанин, Шикаґо	2	М. Бачинський, Ню Йорк	1
И. Жарський, Джерзі Сіті	2	Н. Петрина, Асторія	1
І. Гомайчук, Пасейк	2	І. Кушнір, Байон	1
В. Дмитрів, Ню Бранcвік	2	Г. Орел, Перт Амбой	1
Г. Волинський, Картерет	2	П. Фартух, Алентавн	1
Я. Паладій, Асторія	2	М. Мандибур, Фила.	1
И. Сенковський, Джерзі Сіті	2	Г. Гура, Шикаґо	1
В. Балабан, Бруклин	2	О. Братах, Нюарк	1
С. Савчин, Гілсайд	2	Г. Сагайдак, Флемінґтон	1
М. Шнир, Перт Амбой	2	П. Бріський, Джерзі Сіті	1
М. Богданович, Ню Йорк	2	З. Позенбачук, Аллентавн	1
П. Венґрин, Клівленд	2	В. Терлецький, Кемден	1
Н. В. Винник, Шикаґо	2	Л. Гурко, Клівленд	1
Ф. Літовінський, Плейнфілд	2	И. Яцишин, Фила.	1
І. Гасвський, Лонґ Ай., С.	2	А. Процак, Ґарфілд	1
М. Москва, Бруклин	2	Ф. Загородний, Мілвокі	1
М. Кірчов, Джерзі Сіті	2	М. Іваницький, Джерзі Сіті	1
Р. Мацура, Бруклин	2	І. Федів, "	1
Д. Шагай, Флемінґтон	2	Р. Кривіцький, Ню Йорк	1
І. Кусий, Морріставн	2	Ф. Фенканин, Пасейк	1
С. Літепло, Бруклин	2	Д. Мошера, Нюарк	1
А. Годчак, Шикаґо	2	М. Гуцалюк, Кліфтон	1
С. Александрук, Провіденс	2	Т. Москаль, Кліфтон	1
В. Величко, Нюарк	2	С. Струк, Клівленд	1
А. Гулей, С. Плейнфілд	2	А. Дзус, Рачестер	1
Ф. Гатлан, Клівленд	2	Д. Шелудченко, Пітсбурґ	1
о. С. Щадинський, Фила.	1.50	Разом	$ 164.50
П. Сулимко, Вартон	1	Раніше проголошено	$ 6,829.56
Н. Волошинович, Елизабет	1		
С. Гаврищук, "	1	Разом	$ 6,994.06
Н. Бобеляк, Бетлегем	1		

Короткі Вісті

● **Індія** дістане від ЗДА 100,000 тони сталі для будови її залізничих ліній. До цього часу Індія дістала від ЗДА більше, як $250 мільйонів допомоги для технічного й економічного розвитку своєї відсталої країни. Вправді за останнього перебування Хрущова й Булганіна в Індії вона дістала обіцянку, що СССР доставить їй 1 мільйон тони сталі, але Індія заплатить за ту сталь. Вона взагалі користає на своєрідному суперництві між ЗДА й СССР в удільованні Індії грошової і технічної помочі.

● **У Південній Африці** росте в громадянстві — особливо серед молоді — обурення, що вінчатися там можуть тільки ті, які мають особисту довідку з „нумерком" та що службовикові в уряді цивільного стану треба зголошувати спершу не своє прізвище, а те число довідки. Тому, що щойно почали видавати такі „нумеровані" довідки й малохто має її, багато парам відмовлено права вінчатися.

● **Леон Камін**, асистент у дослідній лябораторії Гарвардського університету, комуніст, виграв судовий відклик проти засуду його за ображення Сенатської комісії протиамериканських дій, перед якою він відмовився відповідати на завдані йому питання про його зв'язки з комунізмом. Суддя став на становищі, що Сенатська комісія мала право розглядати протидержавну діяльність, а не істоту комуністичного світогляду переслухуваного. Сенатор МекКарті закинув після того тому судді, що він сторонничий, бо зв'язаний особисто також із Гарвардським університетом.

● **Луїс Вайншток**, один із чолових комуністів в ЗДА, який в минулому році був засуджений за фальшиві зізнання про т. зв. Об'єднаний Комітет 1-травневого Дня, як законспіровану комуністичну організацію, — виграв судовий відклик від того засуду, дармащо один із суддів у трибуналі був проти скасування кари, звернувши увагу, що річ не у формальній назві підривної організації, а взагалі в її існуванні.

● **Занедужаних на** дитячий параліч у 1955 році було на понад 9,000 менше, як у 1954 році. Докладно, в 1954 р. занедужало 38,400 осіб, а в 1955 — 29,270. Уряд Здоров'я підкреслює, що велика більшість занедужавших в минулому році — це незащеплені вациною Солка та що ця вацина виправдала покладені на неї надії.

● **Республіканський** конґресмен Тор С. Толлевтон вислав до президента Айзенгавера листа, в якому домагається, щоб ЗДА таки збудували атомовий торговельний корабель, бо Англія, Норвегія і Швеція готові випередити ЗДА в цьому напрямку.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Т-во ім. през. Волошина Відд. 414 подає до відома, що **річні загальні збори** відбудуться в неділю, 15-го січня, в Укр. Нар. Домі при 563 Джордж вул., о 11:30 год. вполудне (після Сл. Божої). Проситься всіх членів взяти чисельну участь. — Д-р Ю. Грабович, предс.; І. Телюк, секр.

ГЛЕСТОНБЮРІ, КОНН. — Б-во св. І. Хрестителя Відд. 138 повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 15-го січня 1956 р. рано зараз після Богослуження в церковній залі при Grove St. На порядку деннім буде звіт урядників за минулий рік і вибір управи на 1956 рік. Тому просимо членів місцевих і позамісцевих обов'язково явитись на ці збори, а довгуючих членів вирівняти свої залеглі вкладки до братської каси. — М. Когут, предс.; Д. Качмарик, кас.; С. Кунікевич, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Т-во ім. М. Грушевського, Відділ 219, повідомляє своїх членів, що чергові місячні збори відбудуться в п'ятницю, 13-го січня, о год. 7-ій веч., в церковній залі, 675 South 19th St. Просимо усіх членів явитися на зборах, бо маємо важні справи до полагодження. — Уряд.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва Зап. Січ Відд. 371 відбудуться в п'ятницю, 13-го січня, о год. 8-ій веч. в Січовій залі при 506 — So. 18th Ave. Прохається всіх довгуючих членів вирівняти свої вкладки на зборах відділу. На річних зборах вибрано управу на 1956 р.: І. Оверко, предс.; Ю. Баранюк, секр.; П. Заболоцький, кас.; контрольори: В. Шараневич, Є. Онишкевич і С. Савицький.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Б-ва св. Володимира Відд. 130 відбудуться в п'ятницю, 13. січня, о год. 8ій веч., в Кравчука (Nicolas Cafeteria), 29 Cooper Square між 5 і 6 вул. Перед зборами можна вплатити членські вкладки. — О. Марків, предс.; Г. Лучанко, фін. секр.; М. Кравчук, кас.; І. Малець, рек. секр.

ФРЕНКФРОД, ПА. — Т-во ім. Д. Вітовського Відд. 268 повідомляє, що **річні збори** відбудуться в суботу, 14-го січня, в домі Укр. Горожан на Wakeling St., о год. 7:30 веч. Контрольну комісію проситься прийти у п'ятницю вечором переглянути книговодство. Проситься членство прийти громадно на збори довідатись про працю управи за цілий рік і буде вибір нової управи. По зборах буде прийняття на кошт Т-ва. Просимо привести нових кандидатів в члени. — С. Струхманчук, предс.; Т. Беднарський, кас.; Т. Радинський, секр.

ДЖЕМЕЙКА, Н. Й. — Б-во св. Юрія Відд. 160 повідомляє всіх членів, що **річні збори** відбудуться в суботу, 14-го січня, о г. 8 веч. Обов'язком кожного члена явитись на зборах вислухати звіт урядників і вибрати нову управу на 1956 рік. — М. Костишин, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — **річні збори** Т-ва „Зоря" Відд. 69 відбудуться в суботу, 14-го січня, о год. 8-ій веч., в церковній залі св. Юрія, 33 Іст 7-ма вул. заля ч. 5. Зогляду на дуже важну справу, яка відноситься до Т-ва „Зоря", просимо всіх членів, а головно бенефітових членів, обов'язково прийти на збори. Буде звіт за 1955 р., як також вибір нової управи на 1956 р. — Н. Ковбасник, предс.; І. Мартинець, кас.; М. Ликтей, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Т-ва „Дністер", Відд. 361 відбудуться в суботу, 14-го січня, о год. 8-ій веч., у власній домівці при 119 Ave. A. I-ий пов. У програмі: протокол, звіти фінансовий опікунів хворих, діяльности, кореспонденція, біжучі справи, плян праці. Присутність обов'язкова. — І. Галичин, предс.; П. Кучма, фін. секр.; В. Вишиваний, кас.; В. Барагура, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Б-во св. Василія Відд. 339 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 14-го січня 1956 р., о год. 7-ій веч., в домі Укр. Громади при 3322 Н. Лавренц вул. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих обов'язково прибути для обговорення дуже важливих справ. — Т. Тренич, предс.; М. Палько, кас.; С. Лупацій, секр.

ДІТРОЙТ, МИШ. — Б-во св. св. о. Николая Відд. 175 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15-го січня, о год. 1-ій попол., в У. Н. Домі, 4655 Мартин. Проситься членів прибути на час, тому що на зборах буде досить важних справ до вирішення. Пригадується довгуючим членам, щоб на цих зборах вирівняли свої залеглості, бо інакше будуть суспендовані. — С. Пелих, предс.; І. В. Іванчук, фін. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Мир", Відд. 324, повідомляє всіх членів, що **загальні річні збори** відбудуться в суботу, 14. січня, о год. 8-ій веч., в залі Клюбу Укр. Горожан при 23 і Brown вулицях. З огляду на деякі важні справи управа просить прибути громадно. — А. Горохівський, предс.; Н. Бурак, кас.; І. Струк, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — **Річні збори** Т-ва Запорозька Січ, Відд. 206 відбудуться в неділю, 15-го січня, в параф. залі при 74 Герис Еве., о год. 1-ій попол. Просимо всіх членів виконати обов'язок приписаний статутом і прибути на ці важні збори. Будуть звіти уряду з діловодства за рік 1955 і контролі. Також будуть обговорені важні справи і пляни на наступний рік. Проситься кожного нового вибраного урядника на рік 1956 явитись щоб бути заприсяженим на тих річних зборах. — М. Чагарин, предс.; І. Кокольський, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Б-ва св. Петра і Павла Відд. 220 відбудуться в суботу, 14-го січня, о год. 7:30 веч., в параф. залі 4952 So. Paulina St. Проситься всіх членів прийти і заплатити свої вкладки. На річних зборах 10-го грудня вибрано управу на 1956 рік: М. Михайлишин, предс.; Г. Гаврилюк, заст.; П. Блідий, кас.; С. Кіселик, рек. секр.; Г. Гарасим, фін. секр.; контр. комісія: П. Жовнірчак, Є. Блідий і М. Блідий, решта ті що були в 1955 році. Члени, які працюють на ніч проситься пересилати гроші на руки секр.

ВЕСТБУР, Н. Й. — **Річні збори** Т-ва ім. Т. Шевченка Відд. 267 відбудуться в суботу, 14-го січня, о год. 7:30 веч. Буде звіт управи за рік 1955 і багато важних справ до полагодження і вибір управи на рік 1956. Кожний член обов'язаний явитися на зборах. Неприсутний член підлягає карі приписаній статутом. — К. Дідух, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. — Т-во ім. А. Бончевського Відд. 10 повідомляє членів, що збори відбудуться в неділю, 15. січня зараз по першій Сл. Божій, о 10-ій год.. Проситься всіх членів прийти є важні справи до полагодження. — М. Хома, предс.; В. Глива, секр.;

ГАРТФОРД, КОНН. — Б-во св. І. Хрестителя, Відд. 277 подає до відома членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 15. січня, о год. 3-ій попол., в домівці Укр. Горожан. Клюбу при 53 Washington St. На порядку зборів звіти управи і контр комісії та вибір управи на 1956 р. й інші важні справи. Окремо буде звіт комісії каси хворих. Того ж дня управа відділу приймає вкладки, в церковній залі по обох Сл. Божих. Обов'язком членів є бодай раз в рік явитися на зборах і поцікавитися долею Т-ва. — В. Гафткович, фін. секр.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. — Відділ 438 повідомляє членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 15-го січня, о 2-ій год. попол. Проситься всіх членів прибути і вибрати управу на 1956 р. — Т. Савчук, предс.; С. Терлецький, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Відд. 397 повідомляє своїх членів, що побір складок і збори Відділу відбудуться в неділю, 15-го січня, о год. 12-2-ої попол. Також побір вкладок буде в суботу від 5-ої вечора. Пригадуємо членам, що вкладки мусять бути вплачувані точно. Хто залягає кілька місяців з вкладками буде суспендований. — М. Субтельний, О. Штогрин.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Згода" Відд. 62 повідомляє, що **річні збори** відбудуться в неділю, 15-го січня, о год. 3-ій сполудня, в домі предс.; 2017 — 65 вул. Проситься всіх членів прийти. Буде звіт урядників і вибір нової управи на 1956 рік і багато інших справ. Обов'язком кожного члена бути присутнім. — І. Розенбам, предс. В. Відей, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Т-во Укр. Січ, Відд. 182 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15-го січня, о год. 2-ій попол., в залі парафіяльній при 45-47 Говп Евеню, Пассайк, Н. Дж. Проситься всіх членів прийти на збори та вирівняти свої місячні вкладки. — Управа.

ЧЕСТЕР, ПА. — Т-во ім. Т. Шевченка Відд. 156, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. січня, о год. 2-ій попол., в Громадськім домі. Просимо прийти. Управа на 1956 рік: Н. Іщук, предс.; Н. Муляр, заст.; В. Новак, секр.; В. Вашкевич, заст.; В. Трач, кас.; контр. комісія: І. Пшиничяк, Н. Бурий; контр. хворих: С. Ткач, П. Януш

ВОТЕРВЛІТ, Н. Й. — Місячні збори Б-ва св. о. Николая, Відд. 13 відбудуться в неділю, 15-го січня, о год. 2-ій попол., в залі Укр. Гор. Амер. Клюбу, 402 — 25th St. Управа на 1956 рік: М. Демчар, предс.; П. Шевчук, рек. секр.; А. Урбан, фін. секр.; С. Мочульський, кас. Збори будуть відбуватись кожної третьої неділі в місяці, о год. 2-ій попол., в залі У.А.Г.Клюбу. У всіх організаційних справах прошу звертатись на адресу: A. Urban, 816 — 24th St., Watervliet, N. Y.

СКРЕНТОН, ПА. — Т-во Над Збруча Відд. 280 повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 15-го січня, о год. 2-ій попол., в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лакаванна Евеню. На порядку дня звіт управи і контролі і вибір управи на рік 1956. Присутність членів є обов'язкова. — О. Запоточний, Р. Рубльовський.

ДІТРОЙТ, МИШ. — Т-во Зап. Січ Відд. 75 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться 15-го січня, о год. 1-ій попол., в УНДомі, 4655 Мартін. Проситься всіх членів прийти, є важні справи до полагодження. Уряд на 1956 рік: Р. Вазик, предс.; Ч. Гузіль, заст. Ред. П. Рогатинський, фін. секр.; І. Слупецький. кас.; В. Зубар, рек. секр.; контр. комісія: С. Боднар, П. Костирка, І. Нагорняк; делеґати до УНДому: В. Чмир, С. Боднар, І. Слупецький; делеґати до укр установ: Ч. Гузіль, В. Зубар.

БОСТОН, МАСС. — **Річні збори** Відд. 374 відбудуться в неділю, 15-го січня о год. 4:30 п.п. 152-154 Tyler St., в церковній залі. Кожний член повинен бути присутний, буде вибір уряду на 1956 рік, та інші важливі справи до полагодження. — М. Кисіль, фін. секр.

БАЛТІМОР, МД. — Б-во Пресв. Тройці, Відд. 320 повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 15. січня, о год. 2-ій попол., в Укр. Гор. Клюбі, 3101 O'Donnell St. На зборах буде звіт урядників і контр. комісії та вибір нової управи на 1956 рік. Присутність всіх членів обов'язкова. — Д. Пісецький, предс.; І. Малко, скр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Б-во св. Михаїла Відд. 140 повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 15-го січня зараз по великій Службі Божій о год. 11:45 в церковній залі 526 Вест Райен Евеню. Управа на 1956 рік: М. Терлецький, предс.; В. Терлецький, заст.; І. Кравець, кас.-секр.; С. Яворський, заст.; М. Терлецький і М. Юлько, контроля. Збори відбуватимуться в другу неділю по першім.

АЛЕНТАВН, ПА. — Б-во св. Арх. Михаїла Відд. 147, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. січня, в параф. залі, 803 Фронт вул., о год. 2-ій попол. Просимо членів прийти і вирівняти свої вкладки, напоминаємо тих членів, що платять наперед, щоб вирівняли цього місяця, хто не вирівняє буде суспендований, як старші так діти. — І. Зазворський, предс.; Г. Віленький, кас.; І. Федорак, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Б-во св. Михаїла Відд. 352 повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 15-го січня, о год. 2-ій п.п., в залі при Другій і Турлов вул. Буде звіт старої управи і вибір нової на 1956 р. Довжників проситься вирівняти свій довг щоби новий уряд перебрав уряд без довгів. Приєднуйте нових членів до УНСоюзу. — Я. Щербак, предс.; Д. Яворський, секр.. Адреса секр.: 2423 W. 3rd St., Chester, Pa.

ГЕМТРЕМК, МИШ. — Т-во Згода Відд. 20 повідомляє членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 15-го січня, о год. 2-ій попол., в Укр. Хаті при Ґрейлінґ вул. Обов'язком кожного члена прийти на збори, буде фінансовий звіт за рік 1955 і контр. комісії. Нова управа на 1956 рік: Д. Білик, предс.; Й. Пригарський, заст.; Й. Крупка, кас.; А. Триш, фін. секр., Н. Триш, рек. секр.; І. Кульчицький, М. Прихітко, М. Черній, контрольори; Й. Годяк і П. Дмитришин, надзирателі хворих. Довгуючих членів проситься вирівняти свої залеглости за 1955 рік.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Б-во св. Димитрія Відд. 288, повідомляє, що **річні збори** відбудуться в неділю, 15-го січня, в параф. залі зараз по Сл. Божій. Буде звіт урядників і вибір управи і другі важні справи до полагодження. Проситься всіх членів прибути на збори. — Управа.

ТОЛІДО, О. — Б-во св. о. Николая Відд. 167 повідомляє своїх членів, що **місячні збори** відбудуться в неділю, 15-го січня, о год. 2-ій попол., в залі де все. Проситься всіх членів прибути вислухати звіту контр. комісії за минулий рік. Управу на рік 1956 вибрано ту саму.—І. Кульматицький, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Любов" Відд. 45 повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 15-го січня. Просимо всіх членів прийти на збори, вислухати звіту контролі і урядників та вибрати управу на 1956 рік. Напоминаємо тих, що платять річно щоб прийшли на збори. — М. Дубас, предс.; А. Гарасим, кас.; М. Сеник, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. — Б-во св. Арх. Михаїла Відд. 243 повідомляє всіх членів, що збори відбудуться в неділю, зараз по Службі Божій, в церковній залі і кожний місяць третя неділя по першім. Буде звіт з цілого року. Уряд остав той самий: П. Костюк, предс.; П. Романюк, кас.; І. Гавришків, рек. секр.; Л. Білик, фін. секр.

БОФФАЛО, Н. Й. — Б-во св. о. Николая Відд. 127 повідомляє, що місячні збори і поновно **річні** відбудуться в неділю, 15. січня, в церковній залі при Філмор і Онейда вул., зараз по співаній Службі Божій. По зібранні вкладок буде звіт урядників і вибір уряду на 1956 рік. Просимо членство взяти участь у зборах. Минулого місяця зборів не було, через малу кількість членів. Крім того урядники полагоджують майже кожної неділі від год. 11:30 до 1-ої попол., Просимо вирівняти свої залеглости, щоб оминути суспенди. Суспендованих просимо принести і вирівняти довг, щоб вас можна прийняти наново. Просимо зголошувати своїх знайомих і дітей в члени УНСоюзу. — І. Була, предс.; П. Володка, фін. секр. М. Левицький, рек. секр.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 17-мільйонового майна УНСоюзу.